

Nr 306.

Av herr **Jonsson** i Skedsbygd **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 101, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1942 (nr 493) om avverkningsskyldighet.*

I proposition nr 101 vid innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen fortsatt giltighet av lagen av den 30 juni 1943 rörande avverkningsskyldighet, att gälla t. o. m. den 30 juni 1944.

Därest riksdagen antager Kungl. Maj:ts förslag, komma samma bestämmelser rörande avverkningsplikt, som varit rådande under innevarande avverkningssäsong, att bli gällande även under nästkommande, omfattande tiden 1/7 1943—30/6 1944.

Erfarenheterna från innevarande avverkningssäsong torde dock ge vid handen, att de farhågor, som uttalades från skogsmannahåll vid lagens antagande under fjolårets riksdag, varit berättigade. Bristen på arbetskraft i skogarna har varit en allmän företeelse, varjämte innevarande vinters avsaknad av snöföre i vissa delar av landet i avsevärd grad bidragit till att hämma avverkningarna. De omfattande inkallelserna jämte den konkurrens om arbetskraft, som varit rådande, inte minst från de i statens egen regi bedrivna anläggningsarbetena, ha gjort att skogsarbetarna sökt sig till dessa bättre avlönade arbetstillfällen, varigenom ännu större brist på arbetskraft uppstått i skogarna.

För att skaffa erforderligt arbetsfolk har man nödgats anskaffa reservarbetskraft, huvudsakligen från städerna och industrien. Genom statliga subventioner har denna arbetskraft komparerats för den mindre vana den ägt i ifrågavarande arbete. Dessutom har man genom att tillgripa tvångsarbetslagen sänt 1943 års värnpliktsklass ut i skogarna.

Givetvis måste man under tider och förhållanden som de nuvarande tillgripa extraordinära åtgärder, men man frågar sig verkligen om de inslagna vägarna varit de rätta. Förutom de dryga kostnader som dessa åtgärder åsamkat statsverket torde de vidtagna åtgärderna icke bli så effektiva, som önskligt vore, och den ved, som på detta sätt avverkas, blir ovillkorligen allt för dyr, vilket måste kompenseras genom statssubvention.

Man kan kanske inte bestrida nödvändigheten att i dessa tider söka hålla det allmänna prisläget nere i lämplig nivå, men givetvis måste det inverka restriktivt på avverkningarna, om skogsägaren inte erhåller skäligt betalt för sina produkter. Faktum är att med de stegrade omkostnader, varmed

avverkningarna numera belastas, blir det ekonomiska resultatet av dessa nu betydligt sämre än under den förutvarande avverkningssäsongen.

Dessutom omöjliggör det åsatta priset skogsägarens strävan att kunna erhålla tillräckligt med arbetare för avverkningarnas fullföljande, då arbetare erhålla bättre betalning i annat arbete än i jorden och skogen.

Därtill kommer att dessa subventioner skapat ett allmänt och berättigat missnöje hos de vanliga skogsarbetarna. Dessa kunna icke finna det förenat med rättvisa, att städernas och industriernas arbetare, som alltid legat över när det gällt arbetsinkomsten, nu, då de flyttas över i skogen, fortfarande skola erhålla mera betalt för mindre utfört arbete. För att inte tala om att subventionsbestämmelserna i vissa fall verka rent improduktivt i det att t. ex. en värnpliktig tillhörande 1943 års klass erhåller en subvention av 2 kronor per dag, så länge han inte avverkar mera än 2 kbm brännved på arbetsdag. Han resonerar ju helt enkelt så, att om jag hugger 2 kbm ved och för detta arbete erhåller 3 kronor kbm blir detta 6 kronor. Härtill komma 2 kronor av statsmedel, alltså 8 kronor. Om jag hugger 3 meter ved pr dag, efter 3 kronor pr m, erhåller jag visserligen 9 kronor i arbetslön, men mister statsbidraget. Alltså tjänar jag bara 1 krona för den tredje metern i hugglön. Då tar jag hellre fritt resten av dagen.

Dessa och flera liknande exempel göra att de gamla vana skogsarbetarna känna sig missnöjda, då de dels erhålla mindre arbetslön, dels med sina skatter skola bidra till upprätthållandet av detta subventionssystem.

Den genom de s. k. riksarbetarna upphuggna veden blir dessutom så dyr, att man med fullt fog anser att det tillämpade systemet måste vara felaktigt. Det torde icke vara möjligt att i dag kunna överblicka summan av statens utgifter för dessa subventioner, men beloppet torde komma att uppgå till 40 à 50 milj. kronor. Alltså i runt tal 1 krona för varje meter ved, som skall upphuggas enligt den uppgjorda planen. Fördelad på enbart den subventionerade vedhuggningen blir kostnaden flera kronor pr kbm. Vad som från skogsägarehåll ovillkorligen måste krävas är en prissättning, som täcker skogsägarens ökade omkostnader, däri inbegripet huggnings- och körningskostnaderna.

Vill statsmakterna ur valutavårdande synpunkt hålla priset på brännved nere, återstår givetvis icke någon annan utväg än subventionering. Denna borde dock under sådana förhållanden utgå även till den vana skogsarbetarkåren och vara av en sådan storleksordning, att dessa fortsatte med skogsarbetet och icke finge anledning att söka sig över till bättre betalda arbeten. Redan nu är det i stora delar av landet icke möjligt att erhålla vedhuggare till det avtalade priset, utan man får betala avsevärt över detta. Men detta förhållande minskar ju skogsägarens netto och därmed givetvis hans intresse att i vissa fall fullgöra den honom ålagda leveransplikten.

Den subvention, som i detta fall skulle behöva utgå, torde icke röra sig om mera än 50 à 75 öre pr kbm och skulle för statsverket ställa sig betydligt förmånligare än tillämpandet av nuvarande system.

Genom de nu under flera år företagna avverkningarna har en stor del av våra skogar utgallrats så hårt, att ett fortsatt åläggande av avverkningsplikt i samma utsträckning som förut skett kommer att tära all för hårt på det framtida virkeskapitalet.

Någon allmän undersökning rörande skogsbeståndets lämplighet för fortsatt avverkning har veterligen icke skett. De hittills skedda åläggandena ha i mycket stor utsträckning varit schablonartade. Ofta har det varit så, att om en avverkare visat sig avverka mer ett år än åläggandet, så har nästa års åläggande stigit till samma storlek, som förut avverkats. Den som icke fullgjort sin avverkningsplikt har däremot fått densamma om inte nedsatt, så dock bibehållen. Härigenom har en mycket stor ojämnhet i de hittills verkställda uttagningarna skett. På vissa egendomar har man redan nu gallrat så hårt som ur skogsvårdssynpunkt är önskvärt, under det att andra kunna ha avsevärda reserver ogallrad skogsmark kvar. Ett nytt avverkningsåläggande bör därför föregås av en grundlig inventering av skogsmarkerna, innan avverkningsplikten fastställs.

Det är fara värt, att, då skogskörningarna innevarande vinter icke kunnat ske i önskvärd omfattning i vissa delar av landet och stora partier ved fortfarande stå kvar i skogarna, detta kommer att inverka försvårande på avverkningspliktens fullgörande under nästkommande avverkningsåsong. Uttransporten av den kvarstående veden kommer nämligen att ingå i nästa vinters skogsarbete.

Även härtill synes avseende böra tagas vid åläggande av ny avverkningsplikt. En inventering i berörda syften bör lämpligen ske genom skogsvårdsstyrelsernas försorg.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

1) att riksdagen måtte uttala sig för en sådan prissättning under avverkningsåret 1943/44, att skogsägaren erhåller något förbättrat rotnetto för den enligt avverkningsåläggande under säsongen avverkade veden, än vad som för närvarande erhålles, varjämte i prissättningen böra inräknas sådana arbetskostnader, att skogsarbetarna kunna erhålla lika goda inkomster vid vedhuggning som vid annat jämförligt arbete.

2) att riksdagen måtte besluta, att, därest subvention till arbete med vedhuggning blir nödvändig under säsongen ifråga, sådan subvention skall utgå lika till alla i skogsarbete sysselsatta arbetare.

3) att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t vid avverkningsplikens fastställande måtte taga hänsyn till de övriga i motionen framförda synpunkterna.

Stockholm den 13 mars 1943.

Arvid Jonsson.

Anders Pettersson
i Dahl.

K. A. Ryberg.

Aron Gustafsson
i Lekåsa.

I. Pettersson
i Rosta.